నాలుగో యూనిట్

17. ఆడినమాట

-అనంతామాత్యుడు.

ఆలోచించండి - మాట్లాడండి.

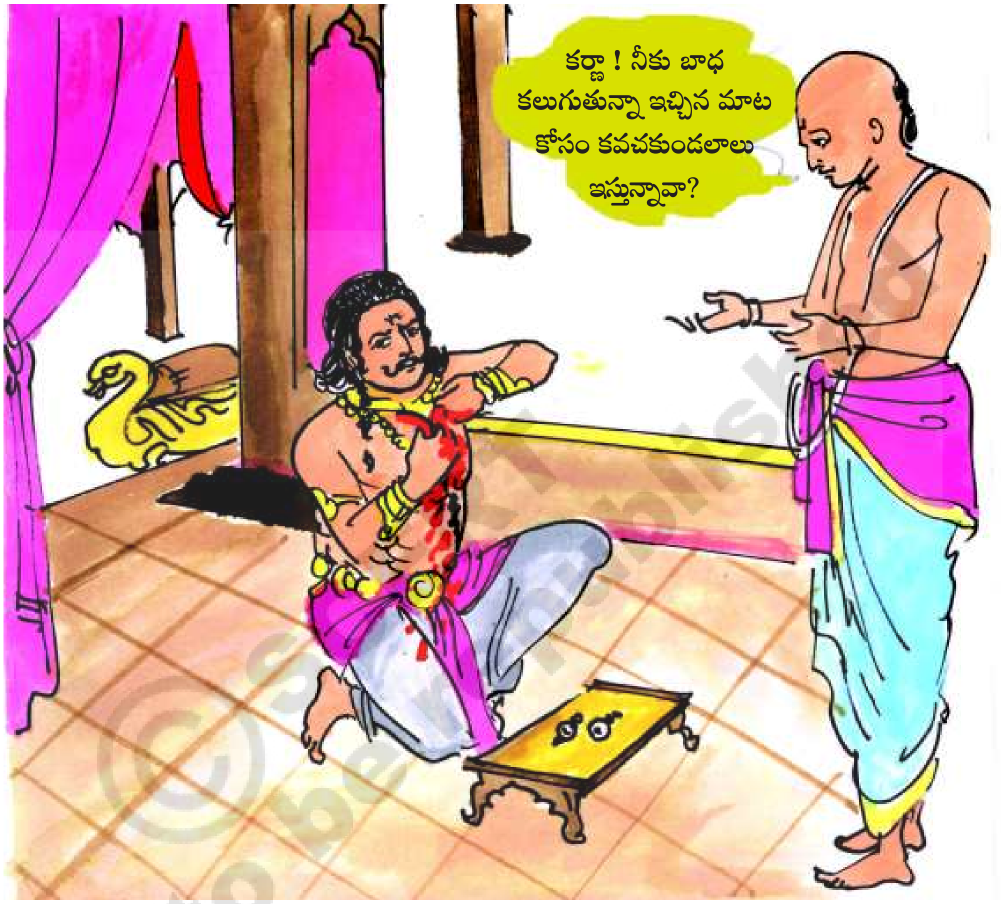

ప్రశ్నలు :

1. చిత్రాన్ని చూడండి. చిత్రంలో ఎవరెవరున్నారు?
2. చిత్రంలో మాట్లాడుతున్నవారు ఎవరు? ఆయన ఏం అంటున్నారు?
3. ఈ కథ మీకు తెలుసునా ? తెలిస్తే చెప్పండి. లేదంటే తెలుసుకోండి.

నేపథ్యం:

ఈ ఆవు - పులి కథ భోజరాజీయం కావ్యంలోది. సాధువైన ఆవు సత్యసంధత, క్రూరమైన పులి మనస్సును ఎలా మార్చగలిగిందో అనంతామాత్యుడు అత్యంత రమణీయంగా వర్ణించాడు.

ప్రస్తుత పాఠ్యభాగం **'భోజరాజీయము'** లోని షష్ఠాశ్వాసంలోది.

విద్యార్థులకు సూచనలు :

1. పాఠాన్ని చదవండి. అర్థంకాని పదాలకింద, వాక్యాల కింద గీతలు గీయండి.
2. అర్థంకాని పదాలను, వాక్యాలను గురించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
3. పాఠ్యపుస్తకం చివరన ఉన్న పదాలు-అర్థాలు పట్టిక చూసి తెలియని పదాల అర్థాలను తెలుసుకోండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంవారిచే ఉచిత పంపిణీ

★ చ. మునుమును బుట్టె నాకు నొక ముద్దులపట్టి, యతండు పుట్టి యే
డెనిమిది నాళ్లపాటి గలఁడింతియ, పూరియు మేయనేరఁ డేఁ
జని, కడుపారఁ జన్గుడిపి చయ్యన వచ్చెద, నన్నుఁ బోయి ర
మ్మని సుకృతంబు గట్టికొనవన్న! దయాగుణ మల్లసిల్లఁగన్. 1

ఉ. గుమ్మెడు పాల నా సుతునకుం బరితృప్తి జనించుఁగాని, మాం
సమ్ము సమస్తముం గొనక చాలదు నీ యుదరాగ్నికైన, ని
క్కమ్ముగ నిందులోఁ బ్రథమ కార్య వినిర్గతి నీ వెఱుంగవే,
పొమ్మన వన్న! వ్యాఘ్రకులభూషణ! చయ్యనఁ బోయి వచ్చెదన్. 2

చ. అనవుడు పుండరీక మపహాస్యముచేసి 'యిదేమి గోవ! యి
ట్లనియెదు, నన్ను బేల్పఱచి యాత్మజుఁ డున్నెడ కేగి సత్వరం
బునఁ జనుదెంతు నంటి, విది పోలునె, చెప్పెడువారు చెప్పినన్
వినియెడువారి కించుక వివేకము పుట్టదె, యింత యేటికిన్. 3

★ ఉ. ప్రల్లదమాడి పెద్దలకు బాధ యొనర్చునతండు, తండ్రికిం
దల్లికి మాఱుపల్కెడు నతండును, నాఁకొని వచ్చి యొడ్లచే
నుల్ల మెలర్ప మేయఁ జనుచున్న వృషంబు నదల్చునాతఁడుం
ద్రెళ్ళెడు నట్టిదుర్గతులఁ ద్రెళ్ళుదు నేనిటు రాక తక్కినన్. 4

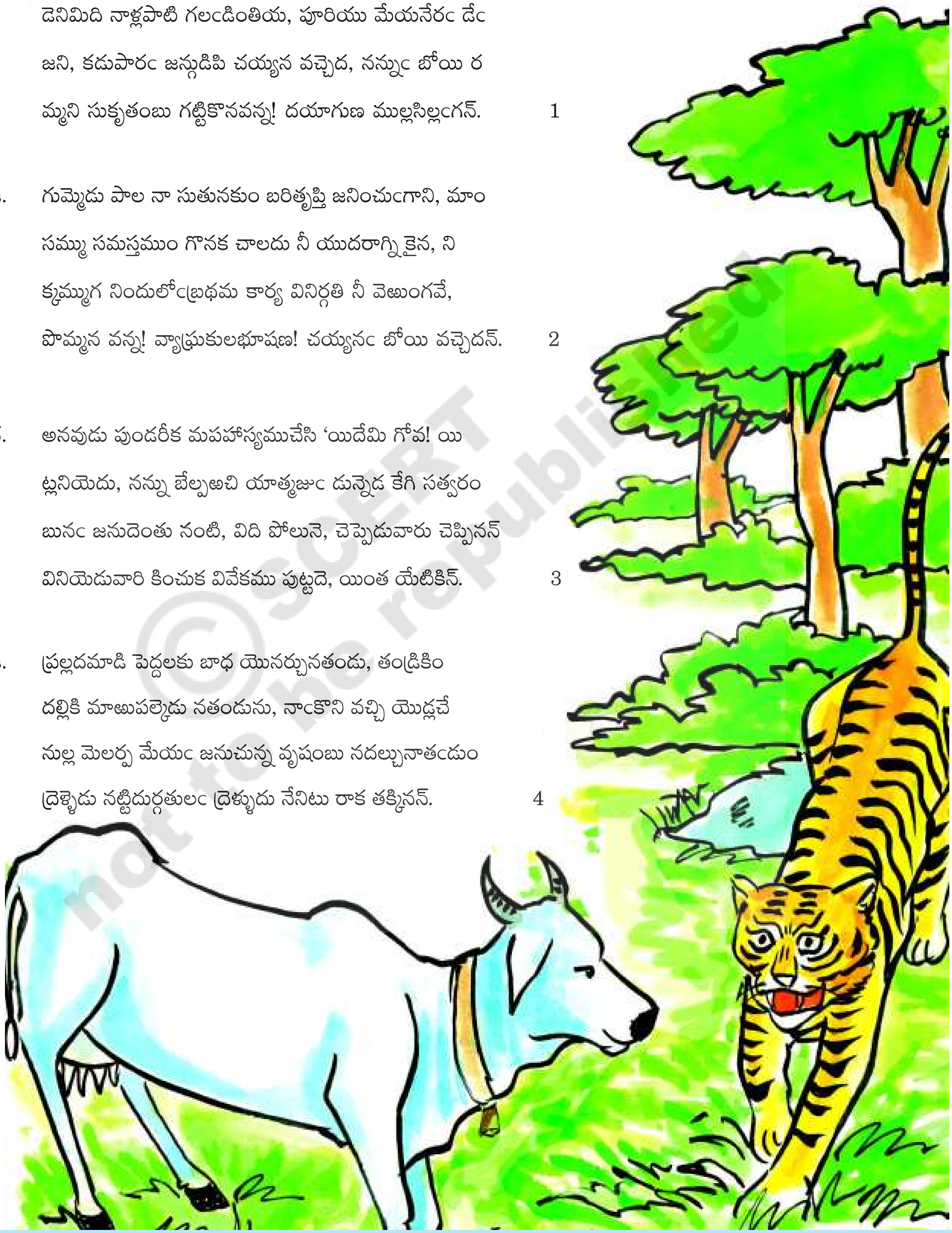

©SCERT not to be republished

క. అని శపథంబులు పలికిన
విని వ్యాఘ్రము – “నీవు ధర్మవిదురాలవు నీ
కెన యెవ్వరు, ధేనువ! యే
నిను నమ్మితిఁ బోయి రమ్మ” నినఁ బటుబుద్ధిన్, 5

చ. పులికిఁ బ్రదక్షిణించి తలఁపుంబలుకున్ సదృశంబు గాఁగ, న
స్ఖలిత విలాసయాన మెసఁగం బురికేఁగెఁ జతుస్ స్తనంబులుం
బలసి పొదుంగు ద్రేఁగుపఱుపంగ గభీర రవంబుతోడ వీ
థుల నడయాడు బాలకులు దోరపు బీతిఁ దొలంగి పాఱఁగన్ 6

చ. కొడుకు చనుఁగ్రోలుచున్నంత దడవుఁ దల్లి
యడుగు దిరుగక కదలక యన్యచిత్త
గాక పై నీఁగ సోఁకినఁ గదలకుండె
నెమ్మిఁ బాషాణధేనువు నిలిపినట్లు.

వ. అయ్యవసరంబున 8

★ క. ‘నిన్నుఁ గని యిన్ని దినములు
చన్నిచ్చితి నేను ఋణవశంబున. నిఁక నీ
వెన్నఁడు నన్నుఁ దలంపకు
మన్న ! మమత్వంబు విడువు మన్న, మనమునన్’ 9

© SCERT not to be republished

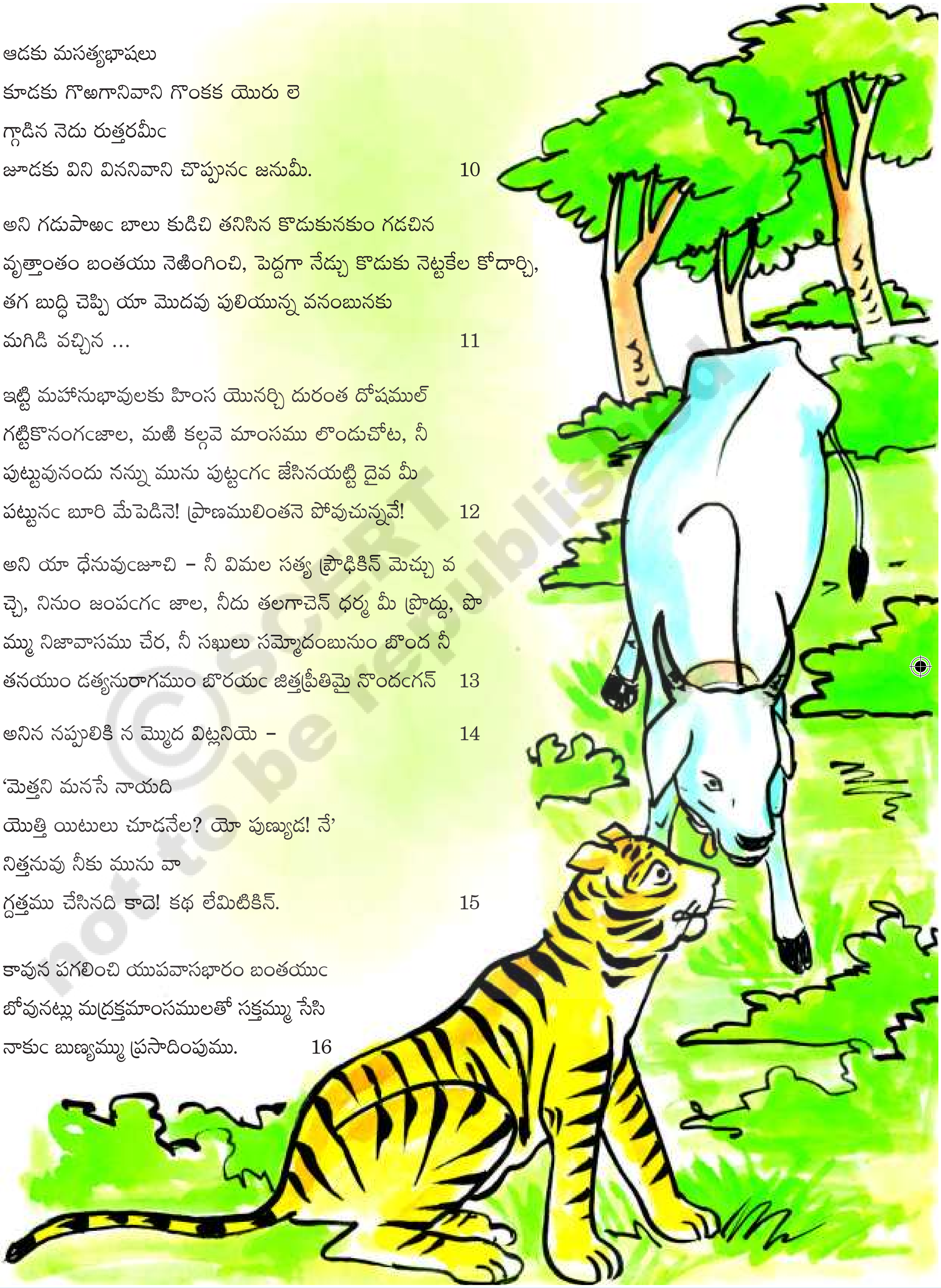

క. ఆడకు మసత్యభాషలు
కూడకు గొఱగానివాని గొంకక యొరు లె
గ్గాడిన నెదు రుత్తరమీఁ
జూడకు విని విననివాని చొప్పునఁ జనుమీ. 10

వ. అని గడుపాఱఁ బాలు కుడిచి తనిసిన కొడుకునకుం గడచిన
వృత్తాంతం బంతయు నెఱింగించి, పెద్దగా నేడ్చు కొడుకు నెట్టకేల కోదార్చి,
తగ బుద్ధి చెప్పి యా మొదవు పులియున్న వనంబునకు
మగిడి వచ్చిన ... 11

★ ఉ. ఇట్టి మహానుభావులకు హింస యొనర్చి దురంత దోషముల్
గట్టికొనంగఁజాల, మఱి కల్గవె మాంసము లొండుచోట, నీ
పుట్టువునందు నన్ను మును పుట్టఁగఁ జేసినయట్టి దైవ మీ
పట్టునఁ బూరి మేపెడినె! ప్రాణములింతనె పోవుచున్నవే! 12

★ మ. అని యా ధేనువుఁజూచి – నీ విమల సత్య ప్రౌఢికిన్ మెచ్చు వ
చ్చె, నినుం జంపఁగఁ జాల, నీదు తలగాచెన్ ధర్మ మీ ప్రొద్దు, పో
మ్ము నిజావాసము చేర, నీ సఖులు సమ్మోదంబునుం బొంద నీ
తనయుం దత్యనురాగముం బొరయఁ జిత్తప్రీతిమై నొందఁగన్ 13

వ. అనిన నప్పులికి న మ్మొదవు విట్లనియె – 14

★ క. 'మెత్తని మనసే నాయది
యొత్తి యిటులు చూడనేల? యో పుణ్యుడ! నే'
నిత్తనువు నీకు మును వా
గ్దత్తము చేసినది కాదె! కథ లేమిటికిన్. 15

వ. కావున పగలించి యుపవాసభారం బంతయుఁ
బోవునట్లు మద్రక్తమాంసములతో సక్తమ్ము సేసి
నాకుఁ బుణ్యమ్ము ప్రసాదింపుము. 16

© SCERT not to be republished

★ క. అని గంగడోలు బిగియcగc
దన మెడ యెత్తుకొని కపిల దగ్గఱc జనుదెం
చినc జూచి పుండరీకము
వెనువెనుకకె పోవు గాని విఱువదు దానిన్. 17

సీ. 'కుదువంగ ర ' మ్మని తొదరి చుట్టముc బిల్వ
నాcకలి గా దొల్ల నసుచుc బెనcగు
నతcడును బోలె నాతతశోభనాంగియై
తనరు నా ధేనురత్నంబు దన్ను
భక్షింపు మని పట్టుపఱుప, సద్యోజ్ఞాన
శాలియై పరగు శార్దూలవిభుcడు
దా నొల్ల నని పల్కc దమలోన నొక కొంత
దడవు ముహుర్భాషితంబు లిట్లు

★ ఆ. జరుగుచుండ గోవుసత్యవాక్యుద్ధికిc,
బులి కృపాసమగ్రబుద్ధికిని బ్ర
సన్ను లైరి సురలు ; సాధువాదము లుల్ల
సిల్లె గగనవీథి నెల్లయెడల. 18

కవి పరిచయం

కవిపేరు	:	అనంతామాత్యుడు
కాలం	:	15వ శతాబ్దం
నివాసం	:	శ్రీకాకుళక్షేత్ర సమీపంలోని పెనుమకూరు.
రచనలు	:	భోజరాజీయం, ఛందోదర్పణం, రసాభరణం

భావాలు:

1. అయ్యా! నా తొలి సంతానంగా కలిగిన ముద్దుల కుమారుని వయసు ఏడెనిమిది రోజులు మాత్రమే. వానికింకా గడ్డిమేయడం కూడా రాదు. వానికి కడుపునిండా పాలిచ్చి వెంటనే వస్తాను. దయతో, నేను పోయి రావడానికి అనుమతి ఇచ్చి పుణ్యం గట్టుకో.

2. ఓ పులివంశ శ్రేష్ఠుడా! ముంతెడు పాలతో నా కుమారునికి తృప్తికల్గుతుంది. నా మాంసమంతా తింటేగాని నీ ఆకలిమంట చల్లారదు. అయినా నిజంగా దేనికి మొదటి ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలో నీకు మాత్రం తెలియదా? నాకు అనుమతినియ్యి. తొందరగా వెళ్ళి వస్తాను.

3. అనగానే పులి అపహాస్యంచేసి, 'ఓ గోవా! ఇదేమిటి? ఇట్లా మాట్లాడుతున్నావు? నన్ను అమాయికుణ్ణి చేసి, నీ కొడుకుదగ్గరికి వెళ్ళి వస్తానంటున్నావు. ఇది సమంజసమేనా? చెప్పేవాడు చెప్పినా, వినేవాడికి వివేకం ఉండవద్దా? ఇదంతా ఎందుకు?' అన్నది.

4. కఠినమైన మాటలు మాట్లాడి పెద్దలకు బాధ కలిగించేవాడు; తండ్రికి, తల్లికి ఎదురు మాట్లాడేవాడు; ఆకలితో గట్లవెంబడి గడ్డిని మేస్తున్న పశువును వెళ్ళగొట్టేవాడు ఏ నరకాల్లో పడతారో, తిరిగి నీ దగ్గరికి రాకుంటే, నేను ఆ నరకాల్లోనే పడతాను.

5. అని ఆవు పలికిన శపథాలు విన్న పులి, "నువ్వు ధర్మం తెలిసినదానివి. నీకెవ్వరూ సాటి లేరు. నేను నిన్ను నమ్మాను. నీవు వెళ్ళిరా," అని అంది. ఆవు చక్కని బుద్ధితో–

6. పులికి ప్రదక్షిణం చేసి, తన బిడ్డకు సంబంధించిన ఆలోచనలు, మాటలు కనులముందు కనిపించగా గంభీరమైన నడకతో తన బిడ్డకు పాలివ్వటానికి తన పొదుగును చేపేటట్లు చేసుకొని వీధుల్లో ఉన్న బాలురు పక్కకు తొలగేటట్లుగా వేగంగా వెళ్తూ, తన నివాసస్థలానికి వెళ్ళింది.

7. కొడుకు పాలు తాగుతున్నంత సేపూ, ఒక్క అడుగు కూడా కదల్చకుండా, తన ఆలోచనంతా బిడ్డపైనే ఉంచి, తనమీద ఈగ వాలినా కూడా కదలకుండా, శిలాప్రతిమలా ఆవు నిలిచిఉంది.

8. ఆ సమయంలో –

9. "నిన్ను కన్నాను. నీకు, నాకు మధ్య ఉన్న ఋణానుబంధంచేత ఇన్ని రోజులు పాలు ఇచ్చాను. ఇక నువ్వు నన్ను ఎప్పుడూ తలవవద్దు. నీ మనస్సులో ఇకమీద అమ్మ అనే భావాన్ని రానీయకు." (అమ్మను తలచుకోకు)

10. "అసత్యపు మాటలు మాట్లాడకు. అక్కరకు రానివారితో కలసి ఉండకు. ఇతరులెవరైనా నీకు కీడు కలిగించే మాటలు మాట్లాడితే భయపడకు. వినీ విననట్లుగా ఉండి ఎదురు జవాబు చెప్పకుండా అక్కడినుంచి వెళ్ళిపో."

11. అని బుద్ధులు చెప్పి, తనివితీరా పాలుతాగిన కొడుకును చూసి, జరిగిన సంగతి అంతా చెప్పింది ఆవు. అది విని పెద్దగా ఏడుస్తున్న కొడుకును చివరికి ఓదార్చి, తగిన బుద్ధి చెప్పి, ఆవు ఆ పులి ఉన్న వనానికి తిరిగి వచ్చింది... అప్పుడు...

12. "ఇటువంటి మహాత్ములను హింసించి, అంతంలేని పాపం మూటగట్టుకోలేను. కావాలంటే నాకు మాంసం ఎక్కడైనా దొరుకుతుంది. ఈ పులిజాతిలో నన్ను పుట్టించిన ఆ దైవం నాకు గడ్డిని ఎందుకు పెడతాడు? ఇంత మాత్రానికే ప్రాణాలు పోతాయా ఏం?" అని అన్నది పులి.

13. పులి ఆ ఆవును చూసి, "నీది మంచి మనసు. అన్న మాట నిలబెట్టుకున్నందుకు నిన్ను మెచ్చుకుంటున్నాను. నిన్ను చంపలేను. ఇప్పుడు నీ ధర్మమే నిన్ను కాపాడింది. నీ ఇంటికి వెళ్ళిపో! నీ వాళ్ళందరూ సంతోషిస్తారు."

14. అన్న ఆ పులితో ఆవు ఇలా అన్నది –

15. "ఈ కథలన్నీ ఎందుకు? నా మనసు అసలే మెత్తనిది. దాన్నింకా పరీక్షించాలనుకోకు. ఓ పుణ్యాత్ముడా! నే నీ శరీరాన్ని నీకు ఇస్తానని వాగ్దానం చేశాను కదా...

16. "కాబట్టి నన్ను చీల్చి నీ ఉపవాస భారమంతా పోయేటట్లు నా రక్తమాంసాలు ఆరగించి నాకు పుణ్యం ప్రసాదించు,"

17. అని చెప్పి, గంగడోలు బిగించి తన మెడ ఎత్తుకొని పులి దగ్గరకు వెళ్ళగా, ఆ పులి వెనుక వెనుకకే వెళ్తూన్నది కాని ఆవును చంపడానికి ముందుకు రాలేదు.

18. తినరా! అని చుట్టం పిలిచినట్లు పిలవగా, శుభాంగాలున్న ఆ ఆవు తనను తినమని పట్టుపట్టగా ఆవు గొప్పతనాన్ని తెలుసుకొన్న ఆ పులి, 'ఆకలిగా లేదు, వద్దు అంటూ పెనగులాడేవానిలా, నేను నిన్ను తిననన్నది, చాలాసార్లు ఆవు, పులి రెండూ కొంతసేపు వాదులాడగా, ఆవు సత్యవాక్ శుద్ధికి, పులి కరుణరస బుద్ధికి దేవతలందరూ ప్రసన్నులైనారు.' దేవతల పొగడ్తలు ఆకాశంనిండా వ్యాపించాయి.

©SCERT not to be republished

ఇవి చేయండి

I. వినడం-మాట్లాడడం

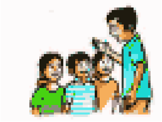

1. “ఆడిన మాట” అనే పాఠంపేరు విన్నప్పుడు మీకు ఏ ఏ ఆలోచనలు వచ్చాయి.
2. “ఆవు – పులి” కథను ఇంతకు ముందెప్పుడైనా విన్నారా? వింటే ఆ కథకూ పద్యాలలో విన్న ఈ కథకూ మధ్య తేడాలేమిటి? ఏ కథ నచ్చింది? ఎందుకు?
3. పాఠంలో ఆవు మాట్లాడిన విషయాన్నీ పద్యాలనూ రాగయుక్తంగా పాడండి. వాటి భావం చెప్పండి.
4. అట్లాగే పులి మాట్లాడిన విషయాలున్న పద్యాలను రాగంతో పాడండి. వాటి భావం చెప్పండి.
5. కిందివాటిలో ఏదైనా ఒకదాన్ని సమర్థిస్తూ సరైన కారణాలతో మాట్లాడండి.
   (అ) ఆడిన మాట తప్పని ఆవు చాలా గొప్పది ఎందుకంటే ....
   (ఆ) స్వభావరీత్యా పులి క్రూరమైన జంతువు. అయినా ఇచ్చిన మాట ప్రకారం వచ్చిన ఆవును చూసి మారిన పులి ఇంకా గొప్పది. ఎందుకంటే ....
   (ఇ) ఆడిన మాట ప్రకారం వచ్చిన ఆవు, మారిన పులి రెండూ గొప్పవే. ఎందుకంటే ....

II. చదవడం - రాయడం

1. పాఠం చదవండి. కింది భావాలున్న పద్యాలు ఏవో గుర్తించండి. వాటి కింద గీత గీయండి.

(అ) ఆవు పులిని ఇంటికి వెళ్ళివస్తానని వేడుకున్న పద్యాలు.
(ఆ) ఆవు శపథాలు పలికిన పద్యాలు.
(ఇ) ఆవు తన చిన్ని కుమారునికి బుద్ధులు చెప్పిన పద్యం.
(ఈ) తల్లి ప్రేమను చూపిన పద్యం.

2. కింది మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారు? పాఠం ఆధారంగా కింది మాటలకు పద్య పాదాలు రాయండి.

(అ) చెప్పేవారు చెప్పినా, వినేవారికి వివేకముండాలి.
(ఆ) నా మనసు అసలే మెత్తనిది. దాన్నింకా పరీక్షించాలనుకోకు.
(ఇ) నీవు ధర్మం తెలిసినదానివి. నీకెవ్వరూ సాటి లేరు.
(ఈ) నిన్ను కన్నందుకు ఋణవశాన ఇన్ని రోజులు సాకి పాలు ఇచ్చాను.
(ఉ) ఇంత మాత్రానికే నా ప్రాణాలు పోతాయా?

3. కింది పద్యపాదాలకు మీ సొంతమాటల్లో భావం రాయండి.

(అ) మునుమును బుట్టె నాకు నొక ముద్దులపట్టి
(ఆ) యిదేమి, గోవ! యిట్లనియెదు, నన్ను బేల్పఱచి యాత్మజుఁడున్నెడ కేగి సత్వరంబునఁ జనుదెంతు నంటి,
(ఇ) నీవెన్నఁడు నన్నుఁ దలంపకుమన్న !
(ఈ) ఆడకు మసత్యభాషలు కూడకు గొఱగానివాని
(ఉ) గోవు సత్యవాక్శుద్ధికిఁ బులి కృపాసమగ్రబుద్ధికిని బ్రసన్ను లైరి సురలు

©SCERT not to be republished

4. **పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.**

(అ) పులిని ఆవు ఏమని వేడుకొన్నది? ఎందుకు?

(ఆ) ఆవు మాటలు విన్న పులి ఏమన్నది? ఏం చేసింది?

(ఇ) ఆవు తన కొడుకుతో ఏమన్నది?

(ఈ) ఆవు తన కొడుకుకు ఏమని బుద్ధులు చెప్పింది?

(ఉ) తిరిగి వచ్చిన ఆవును చూసి పులి ఏమన్నది?

(ఊ) తినడానికి నిరాకరించిన పులితో ఆవు ఏమన్నది?

III. స్వీయరచన

1. **ఈ కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి ఐదారు వాక్యాలలో జవాబులు రాయండి.**

(అ) ఆకలిగొన్న పులి తనను తినడానికి వచ్చినా కూడా ఆవు పులిని "వ్యాఘ్రకుల భూషణ!" అని అన్నది కదా! దీన్ని బట్టి ఆవు మాట్లాడే తీరు ఎలా ఉన్నదని భావిస్తున్నారు?

(ఆ) ఆకలితో ఉన్న పులిని ఆవు తన ఇంటికి వెళ్ళి రావడానికి ఒప్పించింది కదా! పులి ఆవును నమ్మడానికి గల కారణాలు ఏమిటి?

(ఇ) ఆవు తన బిడ్డకు పాలిస్తూ, నిన్ను కన్నందుకు ఇన్ని రోజులు ఋణవశాన పాలు ఇచ్చాను. అని అన్నది కదా! ఈ మాటలకు అర్థమేమిటి?

(ఈ) ఆవు తాను తిరిగి అడవికి వెళ్ళేముందు అబద్ధమాడకు, పనికిరానివాళ్ళతో తిరగకు, అని బుద్ధులు చెప్పింది కదా! ఆవు తన బిడ్డకు ఇంకా ఏమేమి బుద్ధులు చెప్పి ఉండవచ్చు?

(ఉ) ఇతరులు ఎవరైనా కీడును కలిగించే మాటలు మాట్లాడితే భయపడకు. వినీ విననట్లు ఉండి వెళ్ళమని ఆవు తన కొడుకుతో చెప్పింది కదా! ఇలా అనడానికి గల కారణాలు ఏమై ఉంటాయి?

(ఊ) ఆవుతో పులి, "ఈ రోజు నీ ధర్మమే నిన్ను కాపాడింది" అని అన్నది కదా! దీన్ని వివరించండి.

(ఋ) 'ఇటువంటి మహాత్ములను హింసించి, పాపం మూటగట్టుకోలే నని పులి ఎందుకు అన్నది? ఆవు తన కొడుకుతో కొరగానివానితో కలిసి ఉండకు' అని అన్నది కదా! కొరగానివాడంటే ఎవరని అర్థం?

(ౠ) "ఈ కథలన్నీ ఎందుకు?" అని ఆవు అన్నది కదా! ఈ మాటలనే ఇప్పుడు కూడా వాడుతుంటారు. ఏ ఏ సందర్భంలో వాడుతుంటారు?

2. **వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు:**

ఈ కింది ప్రశ్నలకు పదేసి వాక్యాలలో జవాబులు రాయండి.

(అ) సాధారణంగా పులి స్వభావానికి, కథలోని పులి స్వభావానికి తేడా ఏమిటి?

(ఆ) "ఆవు" స్వభావం, గుణగణాల గురించి రాయండి.

(ఇ) కథలో ఆవు గొప్పదనాన్ని తెలిపే సంఘటన ఏది? అట్లాగే పులి గొప్పదనాన్ని తెలిపే సన్నివేశం ఏది?

(ఈ) ఈ కథ ద్వారా అనంతామాత్యుడు (కవి) ఏమి చెప్పాలనుకున్నాడు?

© SCERT not to be republished

IV. పదజాలం

1. కింది పదాలకు అర్థాలు రాసి, సొంత వాక్యాలను రాయండి.

   అ) కడుపార   ఆ) సుకృతం   ఇ) బడబాగ్ని   ఈ) అపహాస్యం

   ఉ) మెత్తని మనసు   ఊ) ప్రసన్నులైరి   ఎ) గగనవీథి   ఏ) దుర్గతి

2. పాఠంలో పులి, ఆవుకు చెందిన ఏ ఏ పర్యాయపదాలు ఉన్నాయో రాయండి.

   పులి: ....

   ఆవు: ....

3. కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి. అవి వ్యతిరేక పదాలుగా ఎలా మారాయో చెప్పండి. పదానికి, దాని వ్యతిరేకార్థాన్ని ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయండి.

   సత్యం ×   న్యాయం ×   హింస ×

   ధర్మం ×   వివేకం ×   సంతృప్తి ×

4. పాఠం ఆధారంగా సరైన పదాలను రాయండి.

అ)	గారాబంతో, ప్రేమగా పెంచుకొనే బిడ్డ	ము				ట్టి	
ఆ)	అబద్ధాలు ఆడడం	అ			భా		లు
ఇ)	హేళనచేయడం	అ			స్యం		
ఈ)	గొప్పవారని అర్థం	మ		ను			లు
ఉ)	ఆహారం తీసుకోకుండా ఉండడం	ఉ		వా			
ఊ)	పులిని ఇలా కూడా అంటారు	పుం				ము	
ఎ)	ఆవుమెడకింద ఉండే మెత్తని తోలు	గం			లు		
ఐ)	దేవుని చుట్టూ చేసేవి	ప్ర		లు			

5. "ఆవు – పులి" కథలోని భావాలను సరైన పదాలతో పూరించండి.

అ) అనగనగా ఒక .... ఉండేది. అది ఒక రోజు .... వెళ్ళింది. దీన్ని ఒక ....చూసింది. ఆ వ్యాఘ్రం చాలా ....తో నకనకలాడుతున్నది. తన ఉదరాగ్నిని తీర్చుకోడానికి ఆవును తినాలనుకున్నది. అప్పుడు ఆ ధేనువు పులిని .... తాను ఇంటికి వెళ్ళి తన .... కు పాలిచ్చి వస్తానని అన్నది. కాని ఆ పుండరీకం గోవు మాటలను .... అప్పుడు ఆ గోమాత .... చేసింది. అది విన్న పులి ....ను నమ్మి ఇంటికి వెళ్ళిరమ్మన్నది. ఆవు తన నివాసానికి వెళ్ళి .... పాలు ఇచ్చింది. తన కుమారునికి .... చెప్పి తిరిగి వచ్చింది. .... తప్పని ఆవును చూసి పులి నీవంటి .... తింటే నాకు .... వస్తుంది. నీవు మీ ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళు అన్నది. ఇది చూసి .... ప్రసన్నులయ్యారు.

© SCERT not to be republished

V. సృజనాత్మకత

1. ఆవు – పులి వంటి స్వభావమున్న మనుషులు కూడా మన సమాజంలో ఉంటారు కదా! వీరి స్వభావం ఎలా ఉంటుంది? ఊహించి రాయండి.
2. "ఆవు – పులి" పాత్రల కోసం మాస్కులు తయారుచేయండి. సంభాషణలు రాయండి. నాటకీకరణ చేయండి.
3. "ఆవు – పులి" రెండింటినీ ఒక కుందేలు చూసింది. ఆ కుందేలు వీటిని చూసి గొప్పగా గౌరవభావంతో పొగిడింది. ఆ కుందేలు ఆవును ఏమని పొగిడి ఉంటుంది? అట్లాగే పులిని ఏమని పొగిడి ఉంటుంది? ఊహించి రాయండి.

VI. ప్రశంస

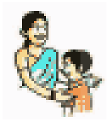

1. ఆవు తన కొడుక్కు మంచి బుద్ధులు చెప్పింది కదా! అట్లాగే పిల్లలకు తల్లి చెప్పే బుద్ధులు ఏవి? ఉపాధ్యాయుడు చెప్పే మంచి బుద్ధులేవో రాయండి.
2. ఈ కిందివాటిలో మీరు వేటిని ఆచరించాలనుకుంటున్నారు? వాటిని గుర్తించండి. ఒక నెల తరవాత మీరు అనుకున్నవాటిని ఆచరించగలిగారేమో మిమ్మల్ని మీరు పరీక్షించుకోండి.

ఆచరించాల్సినవి	ఆచరించాలని అనుకొన్నవి	నెల తరవాత
ఆడిన మాట తప్పకపోవడం		
అబద్ధం ఆడకుండా ఉండడం		
సమయపాలన పాటించడం		
ఎవరైనా మనను సహాయం కోరితే సహాయం చేయడం		
భయపడకుండా ఉండడం		
ఇంకేమైనా		

© SCERT not to be republished

VII. ప్రాజెక్టు పని

1. "ఆడిన మాట తప్పరాదు!" "సత్యవాక్కు".... ఇలాంటి నీతికథలను మరికొన్నింటిని సేకరించండి. వాటిని రాసి ప్రదర్శించండి.
2. ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠాలు ఏ ఏ కవులు / ఏ ఏ రచయితలు రాసినవి? వాటి వివరాలు చార్టుమీద రాసి ప్రదర్శించండి.

కవిపేరు	ఏ కాలంవారు	వారు రాసిన గ్రంథాలు	వారి ఇతర వివరాలు

VIII. భాషగురించి తెలుసుకుందాం

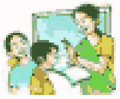

మీరు చదువుకొనే పద్యాలు, గేయాలు, పాటలు ఒక పద్ధతిలో రాగంతో పాడుకోవడానికి వీలుగా ఉంటాయి కదూ! అలా ఎందుకుంటాయంటే వాటిని కొన్ని నియమాలకు లోబడి రాస్తారు. ప్రతి నియమానికి కూడా కొన్ని గుర్తులు ఉంటాయి.

1. కింది అక్షరాలను పలకండి.

1) అ, ఇ, ఉ, ఋ, ఎ, ఒ
క, చి, టె, తు, పృ, శె, జొ
ఘ, ఝ, ఢ, ధ, భ, స, హ

- ఇలాంటి అక్షరాలను ఒక్కోటి పలకటానికి ఎంత సమయం పడుతున్నది?

2) ఆ, ఈ, ఊ, ఏ, ఐ, ఓ, ఔ, అం
కా, చీ, టూ, తృూ, పే, శై, జో
గౌ, జం, డం, దా

- ఇలాంటివాటిలో ఒక్కో అక్షరాన్ని పలకటానికి ఎంత సమయం పడుతున్నది? గమనించారా!

1.లో సూచించిన అక్షరాలు పలకడానికి 2.లో సూచించిన అక్షరాలు పలకడానికి పట్టే సమయంలో కొంత తేడా కనబడుతున్నది కదూ! కనురెప్పపాటు కాలంలో లేదా చిటికె వేసే కాలంలో ఉచ్చరించే అక్షరాలు 1. లోవి.

అంతకంటె ఎక్కువ సమయం తీసుకునే అక్షరాలు 2లోవి.

- మరి వీటిని గుర్తు పట్టేందుకు మనవారు గుర్తులను ఏర్పాటు చేశారు. ఆ గుర్తులేమిటో చూడండి.

రెప్పపాటు కాలంలో పలికే అక్షరాలు – అంటే మనం హ్రస్వాక్షరాలుగా పిలుచుకొనే అక్షరాలను – “I” గుర్తుతో సూచిస్తాం. ఈ గుర్తును లఘువు అని అంటాం.

“I” = లఘువు.

- లఘువు సమయం కంటే ఉచ్చారణకు ఎక్కువ సమయం అవసరమయ్యే అక్షరాలను “U” గుర్తుతో సూచిస్తాం. ఈ గుర్తును గురువు అంటాం.

“U” = గురువు.

లఘువు అంకెల్లోని I ని, గురువు ఆంగ్ల అక్షరాల్లోని U ను పోలి ఉంటాయి.

ఈ పదాలను చూడండి. వీటిలోని అక్షరాలను ఎలా సూచించారో గుర్తించండి.

I I I	I I I	I I I	I I I	I I I I
కడప;	పలక;	పిరికి;	ముసురు;	మరిమరి
U I	U I U	U I U I	UUU	
గాలి;	సాగరం;	వేడుకోలు;	ఔనేమో	

అయితే “I, U” లను గుర్తించటానికి మరిన్ని విషయాల్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

© SCERT not to be republished

కింది పదాలను చదవండి.

తర్కం ; మెట్ట ; చూడగన్ ; నష్టం వీటిలో

"ర్క" - ఇది సంయుక్తాక్షరం కదూ!

ట్ట - ఇది ద్విత్వాక్షరం కదూ!

గన్ - ఇందులో "గ"న్ అనే పొల్లుతో కూడి ఉంది కదూ!

మరి ఇలాంటప్పుడు లఘుగురువులను ఎలా గుర్తించవచ్చునో చూడండి.

U I I I	U U U
మర్కటము ;	సవ్యంగా ;

వీటిలో ఏం గమనించారు? సంయుక్తాక్షరాల ముందున్న అక్షరాన్ని గురువుగా గుర్తించాం కదూ!

- అంటే సంయుక్తాక్షరం ముందు అక్షరాన్ని గురువుగా గుర్తించాలి.

ఈ కింది పదాలలో గురులఘువులను ఎలా గుర్తిస్తామో చూడండి.

U I	U I I	U U I	U U I
అమ్మ ;	వెచ్చని ;	అక్కయ్య ;	చొక్కాట

వీటిలో ద్విత్వాక్షరం ముందు అక్షరాన్ని గురువుగా గుర్తించాం కదూ!

- అంటే సంయుక్తాక్షరం, ద్విత్వాక్షరాల విషయంలో ఒకే విధానాన్ని పాటిస్తాం.

ఇక -

I I I U	U I I U	U U U I
చదువుచున్ ;	కారకముల్ ;	సమ్యక్దృష్టి

- వీటిలో పొల్లు అక్షరానికి ముందున్న అక్షరాలను గురువుగా గుర్తించాం కదూ!

ఇలా లఘుగురువులను గుర్తించడం అనేది పద్యాలు రాయటానికి ఉపయోగపడే నియమాల్లో మొదటిమెట్టు. మిగిలిన విషయాలను పై తరగతుల్లో నేర్చుకొంటారు.

అభ్యాసాలు : కింది పదాలకు లఘువు, గురువులను గుర్తించండి.

గమ్మెదు;	మునుమును ;	మాంసమ్ము ;	బేల్పుఅచి ;
పుట్టదె ;	తక్కినన్ ;	వాగ్దత్తము ;	పుండరీకము ;
మనమున ;	ఉల్లసిల్లగన్ ;	యింత యేటికిన్ ;	వచ్చెదన్ ;

అలంకారాలు

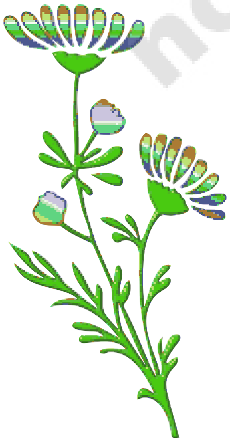

కింది తరగతిలో పోలిక చెప్పడంలో అలంకారం ఉన్నదని. అది ఉపమాలంకారం అని తెలుసుకున్నారు కదా!

ఇప్పుడు ఉపమాలంకారం లక్షణాన్ని తెలుసుకోండి.

సోముడు భీముడిలాగ (వలె) బలవంతుడు.

ఈ వాక్యంలో సోముణ్ణి భీముడితో పోల్చారు. ఇలా చెప్పినప్పుడు వాక్యంలో ఉండే పదాలను కొన్ని ప్రత్యేకమైన పేర్లతో పిలుస్తాం.

సోముడు - ఉపమేయం

(అంటే ఎవరిని గురించి చెప్తున్నామో ఆ పదం)

భీముడు - ఉపమానం

(ఎవరితో పోలుస్తున్నామో ఆ పదం)

©SCERT not to be republished

బలవంతుడు - సమాన ధర్మం - పోల్చడానికి వీలయిన సమానగుణం
(ఉపమేయ ఉపమానాలలో ఉన్న ఒకే విధమైన ధర్మం)
లాగ (వలె) - ఉపమావాచకం
(ఉపమానాన్ని సమానధర్మంతో కలపడానికి వాడే పదం)
ఇక్కడ ఉపమాన, ఉపమేయాలకు చక్కని సామ్యం - అంటే పోలిక - చెప్పటం జరిగింది. ఇలా చెప్పటాన్ని ఉపమాలంకారం అంటాం.

లక్షణం : ఉపమానోపమేయాలకు చక్కని పోలిక చెప్పడమే ఉపమాలంకారం.

ఉత్ప్రేక్షాలంకారం

ఆరో తరగతిలో, ఊహించి చెప్పడంలో ఒక అలంకారం ఉందని తెలుసుకున్నారు కదా! అది ఉత్ప్రేక్షాలంకారం. ఇప్పుడు దీని లక్షణాన్ని తెలుసుకుందాం.
'ఆ ఏనుగు నడిచే కొండా! అన్నట్టు ఉంది.'
ఈ వాక్యాన్ని గమనించండి. ఇందులో కూడా పోలిక కనబడుతున్నదికదూ? ఆ పోలిక అనేది ఊహించి చెప్పినది.
వాక్యంలో
ఉపమేయం - ఏనుగు
ఉపమానం - నడిచే కొండ
అంటే ఏనుగును కొండలా ఊహిస్తున్నా మన్నమాట. దీన్నిబట్టి లక్షణాన్ని కిందివిధంగా చెప్పవచ్చు:

లక్షణం: ఉపమేయాన్ని మరొకదానిలా ఊహించి చెప్పడం ఉత్ప్రేక్ష.

అభ్యాసాలు: కింది వాక్యాల్లోని అలంకారాలను గుర్తించండి.

1. గోపి సూర్యుడిలాగ ప్రకాశిస్తున్నాడు.
2. మండే ఎండ నిప్పుల కొలిమా! అన్నట్లు ఉంది.

© SCERT not to be republished

నేనివి చేయగలనా?

1.	పాఠంలోని పద్యాలను రాగంతో, భావంతో చదవగలను.	ఔను / కాదు.
2.	పద్య భావాలను సొంత మాటల్లో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు.
3.	పద్యాలను చూడకుండా పాదభంగం లేకుండా, తప్పులు లేకుండా రాయగలను.	ఔను / కాదు.
4.	పాఠం ఆధారంగా కథను, కథలోని ఆవు, పులి స్వభావాలను గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను.	ఔను / కాదు.
5.	పాఠంలోని పదజాలాన్ని వినియోగించి వాక్యాలను రాయగలను.	ఔను / కాదు.
6.	పాఠం ఆధారంగా మాస్కులు తయారు చేసుకొని నాటకీకరణ చేయగలను.	ఔను / కాదు.

ఒక మంచి తల్లి వందమంది ఉపాధ్యాయులతో సమానం. - రామకృష్ణ పరమహంస